

Poważniejsze powikłania występują częściej u chłopców niż u dziewczynek. Są to zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych, zapalenie jąder prowadzące czasami do bezpłodności, zapalenie trzustki, rzadziej zapalenie stawów, mięśnia sercowego lub nerwu słuchowego, które prowadzi do trwałej głuchoty.

Różyczka jest wirusową chorobą zakaźną, która może się przenosić tylko między ludźmi. Infekcja przenosi się drogą kropelkową. Różyczka u dzieci najczęściej przebiega łagodnie lub bezobjawowo. Na cięższy przebieg narażeni są głównie dorośli. Objawy to zaczerwienienie gardła, kaszel, katar, podwyższona temperatura oraz wysypka utrzymująca się do 3 dni. Obserwuje się silne powiększenie węzłów chłonnych za uszami i na potylicy. Poważnymi powikłaniami różyczki są zapalenie spojówek, bóle mięśniowe oraz małopłytkowość i zapalenie mózgu występujące bardzo rzadko. Różyczka stanowi poważne zagrożenie dla ciężarnych prowadząc do ciężkich uszkodzeń płodu.

Szczepienie zalecane **bezpłatne**

HPV - (HUMAN PAPILLOMAVIRUS)

ludzki wirus brodawczaka

Wirus HPV wywołuje m.in. niezłośliwe brodawki narządów płciowych (kłykciny) i brodawczaki oraz typy o wysokim potencjale onkogennym, odpowiedzialne za zmiany przedrakowe i raka szyjki macicy oraz inne choroby nowotworowe. Do zakażenia HPV dochodzi drogą płciową, najczęściej w początkowym okresie po rozpoczęciu aktywności seksualnej. W ciągu swojego życia 80% aktywnych seksualnie kobiet i mężczyzn było lub będzie zakażonych HPV. Zakażenia HPV mogą prowadzić również do raka odbytu, pochwy, sromu, prącia, przestrzeni ustno-gardłowej oraz okolic głowy i szyi. Wszystkie przypadki raka szyjki macicy są poprzedzone przewlekłą infekcją HPV.

Źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego
Państwowy Zakład Higieny – Państwowy
Instytut Badawczy

Powiatowa Stacja
Sanitarno - Epidemiologiczna
w Rzeszowie

Dąbrowskiego 79 a,
35-040 Rzeszów

www.pssereszow.pl
17-742-13-08

Powiatowa Stacja Sanitarno-
Epidemiologiczna w Rzeszowie

Czy wiesz przed
czym chronią
Cię **szczepienia?**

Szczepienia obowiązkowe bezpłatne.

GRUŻLICA
1 DAWKA
1 DOBA ŻYCIA

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywołaną przez bakterie – prątki gruźlicy z grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*. Zakażenie zwykle rozprzestrzenia się drogą oddechową. U osób zakażonych ryzyko rozwoju choroby utrzymuje się przez całe życie, jednak jest ono najwyższe w ciągu pierwszych 2 lat od zakażenia. Szczepienie BCG w pierwszych dobach życia zmniejsza ryzyko zachorowania na gruźlicę o ciężkim przebiegu, pod postacią rozsianą, gruźliczego zapalenia opon mózgowo - rdzeniowych lub zgonu w przebiegu gruźlicy.

WZW B
3 LUB 4 DAWKI
1 DOBA ŻYCIA 2 MIESIĄC 7 MIESIĄC

Wirus HBV wywołuje wirusowe zapalenie wątroby typu B (wzw B), zwane żółtaczką zakaźną (od najbardziej charakterystycznego objawu choroby). Jest to jedna z najgroźniejszych chorób zakaźnych człowieka. Do zakażenia dochodzi przez kontakt z zakażoną krwią, kontakty seksualne, poprzez zabiegi medyczne, kosmetyczne z użyciem niesterylnej sprężetki. Do zakażenia dziecka może też dojść w czasie porodu od zakażonej wcześniej matki. Wirus HBV jest 100 razy bardziej zakaźny niż wirus HIV.

ROTAWIRUSY

2 LUB 3 DAWKI
MIĘDZY 2 6 MIESIĄCEM ŻYCIA

Rotawirusy są najczęstszą przyczyną ostrego nieżytu żołądkowo-jelitowego u dzieci. Okres inkubacji infekcji rotawirusowej wynosi 12-96 godzin. Zakażenie przenosi się drogą fekalno - pokarmową oraz przez brudne ręce, zanieczyszczone przedmioty. Szczepienia, 2 lub 3 dawki, należy rozpocząć nie później niż przed ukończeniem 12 tyg. i najlepiej zakończyć przed ukończeniem 24 tyg. życia.

BŁONICA, TĘŻEC, KRZTUSIEC

4 DAWKI PODSTAWOWE I 3 PRZYPOMINAJĄCE
2 MIESIĄC 3-4 MIESIĄC 5-6 MIESIĄC 16-18 MIESIĄC 6 LAT 14 LAT 19 LAT (bez krztuśca)

Błonica, określana też jako dyfteryt, krup lub dławiec, jest ostrą i ciężką chorobą zakaźną, wywoływaną przez bakterie zwane maczugowcami błonicy. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z osobą chorą lub nosicielem. Jest chorobą zagrażającą życiu, może prowadzić do uduszenia, zatrzymania akcji serca i powikłań neurologicznych. Osobom dorosłym zalecane są dawki przypominające szczepionki co 10 lat, z powodu zanikania odporności z upływem czasu.

Tężec jest chorobą układu nerwowego, spowodowaną działaniem toksyny tężcowej (neurotoksyny) wytwarzanej przez laseczki tężca (z łac. Clostridium tetani). Bakterie występują powszechnie w glebie, kurzu, wodzie oraz przewodzie pokarmowym zwierząt. Do zakażenia może dojść poprzez uszkodzenia ciała związane z przerwaniem ciągłości tkanek, w tym również drobne, prawie niewidoczne skaleczenia. Przechorowanie tężca nie chroni przed kolejnym zachorowaniem. Odporność po szczepieniu zmniejsza się z upływem czasu, dlatego potrzebne są dawki przypominające.

Krztusiec jest ostrą zakaźną chorobą układu oddechowego wywoływaną przez bakterie, tzw. pałeczki krztuśca. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową. W pierwszych tygodniach choroby objawy krztuśca są podobne do przeziębienia, tj. suchy kaszel, katar, stany podgorączkowe,

zapalenie gardła. Następnie pojawiają się typowe i przedłużające się napady uciążliwego długotrwałego kaszlu, który często kończy się głośnym wdechem (zwanym pianiem), wymiotami lub bezdechem. Odporność poszczepienna zmniejsza się z upływem czasu, dlatego konieczne są dawki przypominające. Krztusiec jest najbardziej niebezpieczny dla nieuodpornionych niemowląt i małych dzieci. Szczepienia kobiet w ciąży, osób z ich otoczenia, pracowników oddziałów pediatrycznych oraz pracowników żłobków zmniejszają ryzyko zachorowania niemowląt.

HIB

4 DAWKI
2 MIESIĄC 3-4 MIESIĄC 5-6 MIESIĄC 16-18 MIESIĄC

Hib to skrót od nazwy bakterii Haemophilus influenzae typu b, odpowiedzialnych za ciężkie zachorowania u dzieci do 5 roku życia. Najczęstszym źródłem zakażeń Hib jest bezpośredni kontakt z nosicielem lub chorą osobą. Objawy zakażenia Hib zazwyczaj przyjmują postać: zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenia nagłośni, sepsy, zapalenia płuc, zapalenia szpiku kostnego, zapalenia stawów, ropowicy tkanki podskórnej. Wszystkie postaci zakażenia Hib charakteryzują się podstępny początkiem i gwałtownym przebiegiem. Po zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych często występują powikłania, tj.: głuchota, padaczka, zaburzenia chodu, obniżenie sprawności intelektualnej.

POLIOMYELITIS

3 LUB 4 DAWKI PODSTAWOWE I 1 PRZYPOMINAJĄCA
3-4 MIESIĄC 5-6 MIESIĄC 16-18 MIESIĄC 6 LAT

Poliomyelitis (nagminne porażenie dziecięce lub choroba Heinego-Medina) to ostra choroba zakaźna wywoływana przez poliovirusy. Jest to choroba „brudnych rąk” – zakażenia szerzą się głównie poprzez bezpośredni kontakt z zakażonym człowiekiem, kontakt ze skażonymi przedmiotami, spożywanie skażonych pokarmów, w wyniku nieprzestrzegania zasad higieny. Możliwe jest też przeniesienie zakażenia drogą kropelkową. Jeżeli poliovirusy dostaną się do ośrodkowego układu nerwowego, mogą wywoływać uszkodzenie nerwów, co może prowadzić do niedowładu lub porażenia mięśni. Chorują głównie dzieci do 5 roku życia. Dzięki szczepieniom w Polsce od ponad 40 lat nie ma zachorowań na poliomyelitis.

PNEUMOKOKI

3 LUB 4 DAWKI
2 MIESIĄC 4 MIESIĄC 13-15 MIESIĘCY

Najczęściej pneumokoki wywołują choroby górnych dróg oddechowych, zapalenie gardła, zatok oraz zapalenie oskrzeli. Pneumokoki są najczęstszą przyczyną zapalenia ucha środkowego, które u niektórych dzieci kończy się trwałą głuchotą. Bakterie mogą dostać się do krwi i wywołać zapalenie płuc, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, sepsę (posocznicę). Jeżeli dochodzi do najcięższego scenariusza – zajęcia narządów wewnętrznych (tak zwanej inwazyjnej choroby pneumokokowej) wiele dzieci umiera albo ma trwałe uszkodzenia narządów, w szczególności mózgu. Zakażenia pneumokokami występują w każdym wieku, ale najbardziej narażone są małe dzieci do 2 lat i osoby starsze powyżej 65 lat.

ODRA, ŚWINKA, RÓŻYCZKA

1 DAWKA PODSTAWOWA I 1 PRZYPOMINAJĄCA
13-15 MIESIĘCY 6 LAT

Odra to ostra, wirusowa choroba zakaźna, która bardzo łatwo się rozprzestrzenia wśród nieuodpornionych osób w każdym wieku i może powodować epidemię. Nie należy jej lekceważyć, ponieważ powikłania z nią związane mogą być bardzo groźne. Źródłem zakażenia jest chory człowiek. Na 2-4 dni przed pojawieniem się charakterystycznej wysypki występuje gorączka, złe samopoczucie, zapalenie spojówek, katar, kaszel. Wraz z rozwojem choroby temperatura wzrasta do 39-41°C. W jamie ustnej pojawiają się białe wykwity otoczone czerwoną linią (plamki Koplika), a następnie czerwona wysypka stopniowo zlewa się w plamy i obejmuje całą głowę i ciało. Około 30% zachorowań przebiega z powikłaniami szczególnie wśród dzieci do 5 roku życia i dorosłych w wieku powyżej 20 lat.

Świnka (nagminne zapalenie ślinianek przyusznych) to wirusowa choroba zakaźna, której źródłem zakażenia jest chory człowiek. Infekcja przenosi się drogą kropelkową lub poprzez kontakt z przedmiotami skażonymi wydzieliną z gardła chorej osoby. Objawy to gorączka, złe samopoczucie, obrzęk i bolesność jednej lub obydwu ślinianek przyusznych. W wyniku obrzęku może wystąpić utrata apetytu, trudności w połykaniu oraz uczucie suchości w jamie ustnej.